

Προσαρμογή των αποτελεσμάτων του AMiD στις ευρωπαϊκές τοπικές αρχές

Δεκέμβριος 2019

Το πρόγραμμα AMiD χρηματοδοτείται από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Το περιεχόμενο της παρούσας έκδοσης αντικατοπτρίζει αποκλειστικά και μόνο τις απόψεις των συγγραφέων και συνιστά αποκλειστικά δική τους ευθύνη. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν αποδέχεται καμία ευθύνη σε σχέση με πιθανή χρήση των πληροφοριών που περιέχονται στο παρόν.

Πίνακας Περιεχομένων

1 ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ και οι ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ του AMiD	5
2 ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ AMiD: μια ΠΙΟ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ.....	5
2.1 Η ΚΣΕ-Κοινοτική Συμβουλευτική Επιτροπή του AMiD	7
2.2 Το ΕΑΑ-Εργαλείο Αξιολόγησης Αναγκών.....	7
2.3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στο πλαίσιο του προγράμματος AMiD	8
2.4 ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	9
3 ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ και ΠΛΕΙΟΝΟΜΕΡΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ.....	9
4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ από τις ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ	11
4.1 Τι κάνουν ήδη οι ευρωπαϊκές περιφέρειες: μερικές εμπειρίες	12
5 ΜΙΑ ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΕΞΕΤΑΣΗ: το ΠΛΑΙΣΙΟ για τις ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ.....	14
Παραπομπές (μέσω υπερσυνδέσμων)	16

Το παρόν έγγραφο συντάχθηκε από τη Γραμματεία της Συνέλευσης των Περιφερειών της Ευρώπης (ΑΕΡ) σε στενή συνεργασία με τα μέλη της ΑΕΡ που συμμετείχαν σε στοχευμένες εκδηλώσεις του AMiD.

Τι είναι αναπηρία;

«Η αναπηρία είναι μια εξελισσόμενη έννοια και προκύπτει από την αλληλεπίδραση μεταξύ των εμποδιζόμενων προσώπων και των περιβαλλοντικών εμποδίων και των εμποδίων συμπεριφοράς που παρεμποδίζει την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους»

- Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία (CRPD)

Ποιο άτομο ορίζεται ως μετανάστης;

Σε διεθνές επίπεδο, δεν υπάρχει ένας καθολικά αποδεκτός ορισμός για τον «μετανάστη». Η περιγραφή αυτή αναπτύχθηκε από τον ΔΟΜ, τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης

«Μετανάστης» είναι ένας όρος «ομπρέλα» που δεν ορίζεται από το διεθνές δίκαιο και γίνεται κοινά κατανοητός ως το πρόσωπο που αφήνει τον τόπο συνήθους κατοικίας του και μετακινείται εντός μιας χώρας ή εκτός των διεθνών συνόρων της, προσωρινά ή μόνιμα για διάφορους λόγους.

1 ΤΟ ΣΗΜΕΙΟ ΑΝΑΦΟΡΑΣ και οι ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ του AMiD

Οι τοπικές και περιφερειακές κυβερνήσεις καλούνται να υιοθετήσουν μια δέσμη προσεγγίσεων που στοχεύει σε ένα **διαπολιτισμικό μοντέλο ένταξης και πολυμορφίας**.

Η έκκληση για ένα κοινωνικό όραμα της Ευρώπης που θα καταπολεμά τις διακρίσεις προκειμένου να διασφαλίζει ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν πρόσβαση σε «μια ελευθερία όχι από την κοινωνία αλλά μέσω της κοινωνίας» είναι το μήνυμα για τις τοπικές αρχές.

Αναφορικά με τους **μετανάστες και πρόσφυγες με αναπηρίες**, η [Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου](#) αναφέρει ότι «η υποδοχή προσώπων με ειδικές ανάγκες υποδοχής θα πρέπει να αποτελεί πρωταρχικό μέλημα των εθνικών αρχών, ώστε να διασφαλίζεται ότι η υποδοχή τους έχει σχεδιασθεί ειδικά με σκοπό την κάλυψη των ειδικών αναγκών υποδοχής.»

Στο πλαίσιο επίτευξης αυτών των στόχων, το πρόγραμμα AMiD επεσήμανε δύο σημαντικά ζητήματα:

- την έλλειψη κοινής προσέγγισης μεταξύ των ευρωπαϊκών τοπικών αρχών
- την έλλειψη συνεργασίας μεταξύ μη κυβερνητικών οργανώσεων, τοπικών αρχών και οργανισμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτό που λείπει είναι η κοινή στρατηγική.

Οι πιθανές λύσεις που θεώρησαν πολύτιμες οι περιφερειακές και τοπικές αρχές κατά τη διάρκεια εφαρμογής του προγράμματος είναι οι εξής:

- να ξεπεραστεί η έλλειψη κοινής προσέγγισης: μέσω της υιοθέτησης και εφαρμογής ενός κοινού εργαλείου, του ΕΑΑ, δηλαδή του Εργαλείου Αξιολόγησης Αναγκών
- να ξεπεραστεί η έλλειψη συνεργασίας: μέσω της συνεργασίας για την εφαρμογή μιας κοινής μεθοδολογίας σύμφωνα με την εμπειρία της ΚΣΕ, δηλαδή της Κοινοτικής Συμβουλευτικής Επιτροπής

2 ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΟΥ AMiD: μια ΠΙΟ ΠΡΟΣΕΚΤΙΚΗ ΕΞΕΤΑΣΗ

Για να ξεπεραστούν τα ζητήματα που σχετίζονται με την κοινή προσέγγιση ή την καλύτερη συνεργασία, οι πιθανές πολύτιμες λύσεις θα μπορούσαν να είναι αρκετές. Στο παρόν έγγραφο επιθυμούμε να κοινοποιήσουμε τις λύσεις που εκπονήθηκαν, εφαρμόστηκαν και δοκιμάστηκαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος AMiD. Και αυτό διότι αποδείχθηκε ότι οι εν λόγω λύσεις είχαν αποτέλεσμα.

Εν συντομία, καθένα από αυτά τα προϊόντα αντιστοιχεί σε μια διαφορετική διάσταση ή σε ένα διαφορετικό στάδιο της διαδικασίας:

- η ΚΣΕ ως ένας χώρος συγκέντρωσης διαφορετικών απόψεων που διαμορφώθηκε ως ένας τρόπος συνεργασίας

- το ΕΑΑ είναι ένα εργαλείο που στοχεύει στην ευθυγράμμιση των ενεργειών των διαφόρων φορέων στα πεδία της μετανάστευσης και της αναπηρίας
- οι ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΕΝΟΤΗΤΕΣ ως ένα μέσο υποστήριξης προκειμένου να εξασφαλιστούν οι γνώσεις σχετικά με την αναπηρία και τη μετανάστευση σε συνδυασμό με την τεχνογνωσία για τα εργαλεία του AMiD
- οι ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ που παρέχουν μια βαθύτερη εξέταση του φαινομένου της μετανάστευσης και της αναπηρίας σε τέσσερις ευρωπαϊκές χώρες

Στις ακόλουθες παραγράφους, θα εξετάσουμε πιο προσεκτικά καθένα από τα ως άνω μέσα.

2.1 Η ΚΣΕ-Κοινωνική Συμβουλευτική Επιτροπή του AMiD

Ας είμαστε ειλικρινείς. Η ΚΣΕ αυτή καθαυτή δεν συνιστά νεωτερισμό. Ούτε πρόκειται για μια πλήρη και ολοκληρωμένη μεθοδολογία που μπορεί να ακολουθηθεί. Αυτό που θέλουμε να γνωστοποιήσουμε με το παρόν έγγραφο είναι η γενικότερη έννοια.

Η ΚΣΕ βασίζεται σε ένα κοινό συμφέρον: να βρεθούν λύσεις για την καλύτερη συνεργασία μεταξύ διαφόρων φορέων που εργάζονται για το ίδιο ζήτημα. Μπορεί να θεωρηθεί μια ενδιάμεση έννοια, ανάμεσα σε μια ομάδα συμφερόντων και μια ομάδα συμβούλων.

Το ΕΑΑ συνιστά συγκεκριμένη εφαρμογή της πλειονομερούς προσέγγισης στο πλαίσιο του προγράμματος AMiD. Τοπικές αρχές, οργανώσεις για τα άτομα με αναπηρία, οργανώσεις για τους μετανάστες και ενώσεις καταπολέμησης της φτώχειας συγκεντρώθηκαν όλες στο ίδιο τραπέζι.

Το σημαντικό στη σύνθεση της ομάδας ήταν ο προσδιορισμός ενός ακριβούς και συγκεκριμένου στόχου. Δεύτερος βασικός παράγοντας ήταν η επιλογή των αρχών, των οργανώσεων και των ενώσεων που θα συμμετείχαν. Η προσθήκη ενός καλού συντονιστή και μερικές άτυπες αλλά ωφέλιμες συζητήσεις μεταξύ των συμμετεχόντων έκαναν τα υπόλοιπα.

Η ΚΣΕ προσέδωσε σαφή προστιθέμενη αξία στο πρόγραμμα. Κατά την εργασία τους με ένα συγκεκριμένο εργαλείο, το ΕΑΑ, τα μέλη της ΚΣΕ βοήθησαν στο να ληφθούν υπόψη τα σημεία ενδιαφέροντος κάθε εκπροσώπου στην ομάδα. Έτσι διασφαλίστηκε η διαμόρφωση ενός ήδη βελτιωμένου εργαλείου πριν το στάδιο δοκιμής.

Μια άλλη θετική πτυχή της ΚΣΕ ήταν η αίσθηση ιδιοκτησίας που απέκτησαν τα μέλη. Μετά την κοινοποίηση, τη συνεισφορά, [τη συμμετοχή](#), την ανταλλαγή και τη συζήτηση σχετικά με ένα αντικείμενο (εργαλείο, δραστηριότητα, στόχος), το εν λόγω αντικείμενο γίνεται πραγματικά «δικό σου». Ήταν κάτι που κατέστη σαφές όταν τα μέλη της ΚΣΕ απευθύνονταν ως ομιλητές ή υπέρμαχοι του ζητήματος σε υψηλούς αξιωματούχους της ΕΕ. Με αυτόν τον τρόπο, έγιναν οι καλύτεροι πρεσβευτές του σκοπού των μεταναστών με αναπηρίες.

2.2 Το ΕΑΑ-Εργαλείο Αξιολόγησης Αναγκών

Το [ΕΑΑ-Εργαλείο Αξιολόγησης Αναγκών](#) στοχεύει στην παροχή υποστήριξης σε αρχές, οργανώσεις και επαγγελματίες κάθε είδους προκειμένου να βελτιώσουν την αποτελεσματική διαχείριση της υποδοχής και ένταξης των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών με αναπηρίες.

Στο πλαίσιο μιας συνοπτικής εισαγωγής στο ΕΑΑ, είναι σημαντικό να γνωρίζετε τα εξής:

- Βασίζεται σε μια προσέγγιση που εστιάζει στα ανθρώπινα δικαιώματα
- Έχει σχεδιαστεί και αναπτυχθεί με τον πλέον προσιτό και φιλικό για τον χρήστη τρόπο

- Οι ερωτήσεις που περιλαμβάνονται στο ΕΑΑ ακολουθούν ένα μοντέλο ανοικτής διατύπωσης. Αυτό δίνει τη δυνατότητα στον μετανάστη να εκφράσει τις ανάγκες και τις επιθυμίες του/της χωρίς να αισθάνεται την πίεση να απαντήσει σε ένα πιο «ευθύ» είδος ερωτήσεων
- Παρέχεται προαιρετικά μια έκθεση που μπορεί να εκτυπωθεί και συνοψίζει τις πληροφορίες και περιγραφές που αναγνωρίστηκαν
- Αποτελεί μια πολύτιμη συλλογή δεδομένων για τους μετανάστες με αναπηρίες
- Εκδίδεται σε 14 γλώσσες (από όλο τον κόσμο)

Σημαντική ιδιαιτερότητα ήταν η ανάπτυξη του ΕΑΑ βάσει μιας προσέγγισης αυτο-αξιολόγησης. Με αυτόν τον τρόπο ξεπερνιέται κάθε πολιτισμική διαφορά που βασίζεται σε προσωπικές ή πολιτισμικές αντιλήψεις αλλά και διασφαλίζεται η παροχή βιώσιμων και χωρίς αποκλεισμούς λύσεων που ταιριάζουν πρωτίστως στον μετανάστη.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι ο χρήστης του δεν χρειάζεται να είναι ειδικός στους τομείς της ιατρικής, της ψυχολογίας, της αναπηρίας ή της μετανάστευσης ή σε άλλους συναφείς τομείς.

Το ΕΑΑ ταιριάζει σε διάφορα επαγγελματικά προφίλ όπως τα εξής: υπεύθυνοι καταχώρησης, υπεύθυνοι υποδοχής, κοινωνικοί λειτουργοί, υπεύθυνοι υποθέσεων της αποφαινόμενης αρχής, προσωπικό πρώτης γραμμής που εργάζεται σε άμεση επαφή με τους μετανάστες, διευθυντές/διαχειριστές μη κυβερνητικών οργανώσεων, δημόσιοι υπάλληλοι, εθελοντές, ...

Παρά ταύτα, αναπτύχθηκαν ειδικά εκπαιδευτικά σεμινάρια προκειμένου να διασφαλιστεί ότι οι δημόσιες αρχές και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών μπορούν να αξιοποιήσουν το εν λόγω εργαλείο στον μέγιστο δυνατό βαθμό (βλ. ενότητα σχετικά με την εκπαίδευση για περισσότερες πληροφορίες).

Το ΕΑΑ διατίθεται χωρίς χρέωση σε όλους σε αυτήν την διεύθυνση:
<https://amidproject.eu/en/about>.

2.3 Η ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ στο πλαίσιο του προγράμματος AMiD

Στόχος της εκπαίδευσης είναι να ενισχυθεί και να προσδιοριστεί το νομικό πλαίσιο και οι βασικές γνώσεις για το προσωπικό που συμμετέχει στις διαδικασίες που αφορούν τη μετανάστευση.

Η εκπαίδευση που παρέχεται στο πλαίσιο του AMiD χωρίζεται στις εξής ενότητες:

Ενότητα I - Αναπηρία & Μετανάστευση: πολιτική & νομικά πλαίσια σε ευρωπαϊκό και διεθνές επίπεδο

- Εστίαση στα ανθρώπινα δικαιώματα, την πολιτική και τα νομικά πλαίσια της ΕΕ για την αναπηρία και τη μετανάστευση

Ενότητα II - Αναπηρία & Μετανάστευση: Υποσχόμενες πρακτικές από το πεδίο δράσης

- Παρουσίαση υποσχόμενων πρακτικών στο πεδίο της μετανάστευσης και στο πεδίο των αναπηριών

Ενότητα III - Προς την παροχή εξατομικευμένων & ολοκληρωμένων υπηρεσιών

- Παρουσίαση των αρχών του ανθρωποκεντρικού σχεδιασμού, της ενσωμάτωσης των υπηρεσιών και της ενσωμάτωσης χρήστη

Ενότητα IV - Εργαλείο Αξιολόγησης Αναγκών και αποτελεσματική επικοινωνία

- Τα πάντα σχετικά με το ΕΑΑ: τρόπος χρήσης, τρόπος επικοινωνίας κατά την υποβολή του ΕΑΑ και συλλογή δεδομένων

Τα εκπαιδευτικά σεμινάρια είναι [διαθέσιμα στο διαδίκτυο](#) στα Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά, Ελληνικά και Ιταλικά.

2.4 ΟΙ ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ

Μόνο μια εθνική έκθεση θα μπορούσε να δώσει μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα ενός φαινομένου που χαρακτηρίζεται από έλλειψη δεδομένων. Μια πιο προσεκτική εξέταση για τον εντοπισμό και την ανάλυση κενών και προκλήσεων στον υφιστάμενο τομέα της αναπηρίας και των υπηρεσιών που είναι διαθέσιμες στους μετανάστες με αναπηρίες. Οι εκθέσεις εστίασαν στην Αυστρία, την Ελλάδα, την Φινλανδία και την Ιταλία.

Μια διακρατική έκθεση συνοψίζει όλες τις κύριες διαπιστώσεις που προήλθαν από τις διάφορες αναλύσεις.

Όλες οι προαναφερθείσες εκθέσεις και μια διακρατική επισκόπηση είναι [διαθέσιμες στο διαδίκτυο](#) στα Αγγλικά.

3 ΠΟΛΥΕΠΙΠΕΔΗ και ΠΛΕΙΟΝΟΜΕΡΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Στο πλαίσιο της μετανάστευσης, η συνεργασία και ο συντονισμός μεταξύ των κυβερνήσεων, των τοπικών και περιφερειακών αρχών, της κοινωνίας των πολιτών και άλλων αρμόδιων φορέων είναι απαραίτητα σε πολύ μεγάλο βαθμό.

Η προσέγγιση αυτή εξασφάλισε τη δημιουργία ενός κοινωνικού κεφαλαίου που είναι θεμελιώδες για μια συνεκτική κοινωνία. Οι πολιτικές ένταξης στοχεύουν στη μείωση των σημερινών επιπέδων ανισότητας και ευνοούν την ανάπτυξη κοινωνιών με υψηλό βαθμό συνοχής.

Οι κυβερνήσεις και οι τοπικές και περιφερειακές αρχές είναι εκείνες που μπορούν να προσδιορίσουν αυτό το πλαίσιο είτε σε νομικό επίπεδο είτε σε επίπεδο χάραξης πολιτικών. Οι τοπικές και περιφερειακές αρχές εξασφαλίζουν τον σεβασμό της

ανθρώπινης αξιοπρέπειας και την πρόσβαση στις υπηρεσίες, όπως προσδιορίζεται στις πολιτικές. Οι υπηρεσίες μπορούν να παρασχεθούν ποικιλοτρόπως, από τις αρχές, την κοινωνία των πολιτών ή αμφότερους τους εν λόγω φορείς.

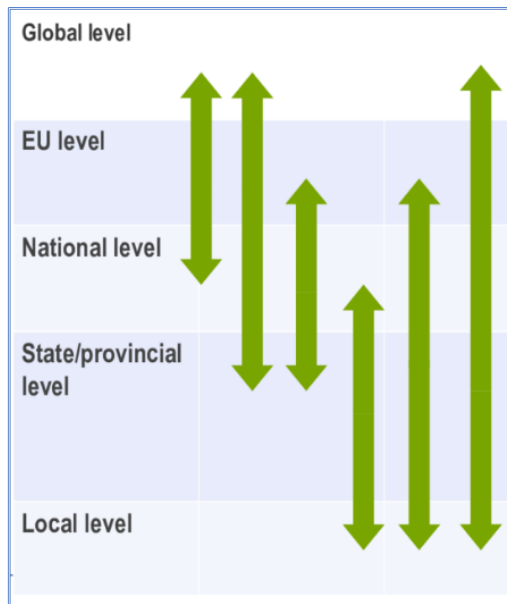
Οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών παίζουν σημαντικό ρόλο στην παροχή υπηρεσιών για τα άτομα που φτάνουν στην Ευρώπη, προάγοντας τη συμμετοχή των μεταναστών στη ζωή της κοινωνίας, αυξάνοντας την ευαισθητοποίηση για την πολυμορφία και τα οφέλη της μετανάστευσης, προάγοντας τον πολυπολιτισμικό διάλογο και, επίσης, προωθώντας τη διακυβέρνηση του μεταναστευτικού ζητήματος βάσει του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Οι δημόσιες αρχές αντιμετωπίζουν την πρόκληση να συγκεντρώσουν άτομα με διαφορετικό υπόβαθρο, βοηθώντας τα παράλληλα να υπερπηδήσουν τα εμπόδια που προκύπτουν στην πορεία για τη συμμετοχή και την κοινωνική ένταξη και που αφορούν συγκεκριμένες υπο-ομάδες στο πλαίσιο των ευρύτερων κατηγοριών των μεταναστών και των αιτούντων άσυλο.

Οι στόχοι των διαδικασιών υποδοχής και ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων συνίστανται στην επίτευξη προσωπικής αυτονομίας και συμμετοχής στις κοινωνίες υποδοχής σε ένα πλαίσιο που επιτρέπει στα άτομα αυτά να αναπτύξουν την αίσθηση του ανήκειν και να ασκήσουν πλήρως την ιδιότητα του πολίτη.

Η πλειονομερής και πολυεπίπεδη προσέγγιση είναι αρκούντως περιεκτική ώστε να υιοθετεί μια χαρακτηριζόμενη από διαφάνεια, ανοικτή και χωρίς αποκλεισμούς διαδικασία χάραξης πολιτικών με στόχο την αποδοτικότητα και συνοχή των πολιτικών και την προώθηση συνεργιών σε θέματα προϋπολογισμού.

Πώς εφαρμόζεται στην πράξη; Ακολουθεί μια εικόνα που θα μας δώσει μια ιδέα για τη σύνδεση μεταξύ των διαφορετικών επιπέδων και φορέων.

Πηγή: Οριζόντια και κάθετη ενίσχυση από τον Martin Janicke

Το παρόν έγγραφο δεν έχει στόχο να προχωρήσει σε μια ολοκληρωμένη παρουσίαση αυτής της μεθοδολογίας. Για μια πιο προσεκτική εξέταση του πώς εφαρμόζεται και τι συνεπάγεται η πλειονομερής και πολυεπίπεδη μεθοδολογία, ανατρέξτε στα εγχειρίδια για τις δημόσιες αρχές που είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο, όπως:

- [«Μοντέλο πλειονομερούς διακυβέρνησης»](#)
- [«Εγχειρίδιο για την Πολυεπίπεδη Αστική Διακυβέρνηση στην Ευρώπη»](#)

4 ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ από τις ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι ευρωπαϊκές περιφέρειες παίζουν θεμελιώδη ρόλο στην υποδοχή και ένταξη των μεταναστών και προσφύγων. Οι περιφέρειες και οι δήμοι ασκούν πιέσεις για την ύπαρξη μεγαλύτερου συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης κατά τη διαχείριση του μεταναστευτικού ζητήματος, ιδιαίτερα όταν οι εθνικές κυβερνήσεις αγνοούν τα οφέλη της ανάμειξης των περιφερειακών και τοπικών αρχών στη χάραξη και εφαρμογή πολιτικών για τη μετανάστευση.

Οι ευρωπαϊκές περιφέρειες τονίζουν ότι το καθεστώς του μετανάστη είναι μια μεταβατική κατάσταση στη ζωή ενός ατόμου και δεν θα πρέπει ποτέ να οδηγεί σε αναστολή των δικαιωμάτων ή της ανθρώπινης αξιοπρέπειάς του.

Τα άτομα που έχουν μεταναστεύσει και έχουν αφιχθεί στις χώρες μας στην Ευρώπη δεν είναι πλέον μετανάστες. Γίνονται πολίτες που προσθέτουν αξία στη συλλογική ζωή των γειτονιών και των πόλεών μας. Οι προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι ευρωπαϊκές περιφέρειες δεν εξαντλούνται στη διαχείριση των μεταναστευτικών ροών. Η μεγαλύτερη πρόκληση είναι να εξασφαλιστεί η ένταξη σε μια κοινωνία που είναι και αντιλαμβάνεται τον εαυτό της ως πλουραλιστική και πολύμορφη.

Με αυτήν την πρόκληση βρίσκονται αντιμέτωπες οι διοικήσεις που είναι κοντά στον πολίτη, καθώς αποτελεί πλέον ένα πολύ μεγαλύτερο μέρος της καθημερινής διακυβέρνησης. Στα παραδείγματα που ακολουθούν παρουσιάζεται τι ήδη κάνουν οι τοπικές αρχές, εν προκειμένω σε επίπεδο περιφέρειας. Ας ελπίσουμε ότι αυτά τα παραδείγματα θα αποτελέσουν έμπνευση ώστε άλλες τοπικές και περιφερειακές αρχές να ακολουθήσουν την ίδια πορεία. Επιπλέον, τα παραδείγματα που αναφέρονται παρακάτω αποτελούν απόδειξη ότι οι πλειονομερείς και πολυεπίπεδες μεθοδολογίες έχουν αποτέλεσμα.

4.1 Τι κάνουν ήδη οι ευρωπαϊκές περιφέρειες: μερικές εμπειρίες

- [Πρόγραμμα «Integra»](#), περιοχή της Μούρθια (Ισπανία)
Το πρόγραμμα «Integra» εστιάζει στην ενσωμάτωση στον εργασιακό βίο ως έναν τρόπο κοινωνικής ένταξης των προσφύγων στην περιοχή της Μούρθια. Το πρόγραμμα διεξάγεται σε στενή συνεργασία με οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος για να εφαρμοστεί μια εξατομικευμένη υπηρεσία. Η συνεργασία προσδιορίστηκε μέσω ενός πρωτοκόλλου.
- [Δεύτερη γλώσσα και διαπολιτισμική μεσολάβηση](#), περιφέρεια της Εμίλια Ρομάνια (Ιταλία)
Για την Εμίλια Ρομάνια, τα δύο αυτά στοιχεία αποτελούν τους πυλώνες ένταξης των μεταναστών στην κοινωνία. Η περιφέρεια συνεργάζεται με δημόσια σχολεία, τον κλάδο των μη κερδοσκοπικών οργανώσεων, δήμους, άλλους δημόσιους φορείς και τις τοπικές κοινότητες. Με αυτόν τον τρόπο διαχειρίζεται την αύξηση των μεταναστών και προσφύγων από 2% σε ποσοστό άνω του 10% σε λιγότερο από μία δεκαετία. Η συνεργασία με την κοινωνία των πολιτών επιτυγχάνεται μέσω μιας σύμπραξης.
- Πρόγραμμα για την υποστήριξη νεαρών προσφύγων, την ενίσχυση και συμμετοχή τους στη Γερμανία.
Στόχος του προγράμματος ήταν να προσφέρει στους νεαρούς πρόσφυγες προοπτικές για το μέλλον τους στη Γερμανία. Η στήριξη κάλυπτε την πρόσβαση στην κοινωνική πρόνοια, την παιδεία και την κατάρτιση και την επιτυχημένη μετάβαση από το σχολείο στον εργασιακό βίο. Το πρόγραμμα αναπτύχθηκε από μια μη κερδοσκοπική οργάνωση σε συνεργασία με τις τοπικές και περιφερειακές αρχές.
- [Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων 2018-2020](#), Βρυξέλλες (Βέλγιο).
Το Σχέδιο Δράσης αποτελεί παράδειγμα ολοκληρωμένου και πολυδιάστατου σχεδίου, το οποίο βασίζεται σε 29 συγκεκριμένα μέτρα που στοχεύουν στην καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων και προάγει τον σεβασμό, την ανοχή και την αλληλεγγύη εντός της κοινωνίας. Διάφορες οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών συμμετέχουν στο πρόγραμμα μέσω μιας συμβουλευτικής πλατφόρμας.
- Αυτόνομη Επαρχία της Βοϊβοντίνιας - [Πρόγραμμα: «Παροχή υποστήριξης για την επαρκή και βιώσιμη στέγαση των Ρομά στο Odzaci - Κάθε Ρομά θα έχει ένα σπίτι»](#), με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της εθνικής κυβέρνησης. Στόχος του προγράμματος ήταν η συμβολή στην εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών κοινωνικής ένταξης και στην παροχή ευκαιριών για τη βελτίωση των συνθηκών ζωής του πολλαπλά ευάλωτου

πληθυσμού των Ρομά. Το πρόγραμμα αποτελεί αντιπροσωπευτικό παράδειγμα πολυεπίπεδης συνεργασίας.

Μια από τις πιο ενδιαφέρουσες διαπιστώσεις είναι ότι το πλαίσιο συντονισμού μεταξύ των διαφόρων επιπέδων διακυβέρνησης και των διαφόρων οργανώσεων μπορεί να αποτυπωθεί σε αναρίθμητα μοντέλα: επίσημες συμφωνίες, πρωτόκολλα, συμπράξεις, λευκές βίβλοι, ανοικτή διαβούλευση κ.ά.

Γιατί, όμως, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές επιλέγουν ή πρέπει να επιλέξουν αυτήν τη μεθοδολογία;

Υπάρχουν αρκετοί λόγοι. Υπήρξε συχνή αναφορά από τις τοπικές αρχές στη δυνατότητα αξιοποίησης της κοινωνίας των πολιτών με στόχο να καταστούν δυνατές οι εξατομικευμένες υπηρεσίες για τους μετανάστες. Είναι γνωστό ότι αυτού του είδους οι υπηρεσίες είναι ένας αποτελεσματικός τρόπος για να υπάρξουν θετικές συνέπειες για τους μετανάστες.

Η εξής απλή απάντηση ακουγόταν συχνά: «Οι περιφέρειες ας στραφούν στους ενδιαφερόμενους φορείς, διότι ... έχουν αντίκτυπο!»

5 ΜΙΑ ΒΑΘΥΤΕΡΗ ΕΞΕΤΑΣΗ: το ΠΛΑΙΣΙΟ για τις ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Η ένταξη των προσφύγων έχει εξελιχθεί σε ένα από τα βασικότερα θέματα στην πολιτική ατζέντα της Ευρώπης. Πρόκειται για ένα θέμα που προκαλεί ισχυρές εντάσεις μεταξύ των Κρατών Μελών.

Τον Μάιο του 2015, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε μια στρατηγική για την αντιμετώπιση της κατάστασης κρίσης που εξελισσόταν στη Μεσόγειο και την καλύτερη διαχείριση της μετανάστευσης σε μεσομακροπρόθεσμο ορίζοντα στους τομείς της παράτυπης μετανάστευσης, των συνόρων, του ασύλου και της νόμιμης μετανάστευσης μέσω της [Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τη Μετανάστευση](#). Ωστόσο, η πλήρης εφαρμογή στην πράξη ήταν ελλιπής και, ως εκ τούτου, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε έναν πολιτικό οδικό χάρτη για την επίτευξη μιας ολοκληρωμένης συμφωνίας έως τον Ιούνιο του 2018 σχετικά με το πώς μπορεί να επιδιωχθεί μια βιώσιμη μεταναστευτική πολιτική, συμπεριλαμβανομένης της μεταρρύθμισης του Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου και της αναθεώρησης του Κανονισμού του Δουβλίνου.

Στο πλαίσιο της συζήτησης για το μεταναστευτικό ζήτημα, το ~~τη~~ [Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 28 Ιουνίου 2018](#) υιοθέτησε συμπεράσματα σχετικά με τη μελλοντική μεταναστευτική πολιτική της ΕΕ, στο πλαίσιο των οποίων οι ηγέτες της ΕΕ υποσχέθηκαν να συνεχίσουν τις εργασίες σε σχέση με τον Κανονισμό του Δουβλίνου και την πρόταση για τις διαδικασίες ασύλου (γενικά ενημερωτικά στοιχεία για τη [μεταρρύθμιση των κανόνων ασύλου της ΕΕ](#) και [την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος](#)).

Το μεταναστευτικό ζήτημα αποτέλεσε κεντρικό θέμα της ημερήσιας διάταξης και στη συνέλευση των εκπροσώπων τοπικών και περιφερειακών αρχών της ΕΕ, την Επιτροπή Περιφερειών. Σε γνωμοδότηση που υιοθετήθηκε τον Μάρτιο του 2018 με τίτλο «[Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τη Μετανάστευση](#)», η Επιτροπή Περιφερειών εξέφρασε την ανησυχία της για τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν τα νησιά και οι παράκτιες περιοχές της Μεσογείου και ζήτησε μεγαλύτερη υποστήριξη για τους δήμους, τις περιφέρειες και τις χώρες που αποτελούν τα εξωτερικά σύνορα και βρίσκονται στην πρώτη γραμμή υποδοχής, διαχείρισης και ένταξης των μεταναστών και προσφύγων. Η Επιτροπή Περιφερειών είχε προηγουμένως υιοθετήσει μια γνωμοδότηση σχετικά με την [Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση](#) το 2015 και συστάσεις για τη μεταρρύθμιση του [Κοινού Ευρωπαϊκού Συστήματος Ασύλου](#) (2016), τη [νόμιμη μετανάστευση](#) (2016) και το [Σχέδιο Δράσης για την ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών](#) (2016).

Η μετανάστευση και η ένταξη βρίσκονται επίσης στο επίκεντρο των εργασιών του Κογκρέσου των Τοπικών και Περιφερειακών Αρχών του Συμβουλίου της Ευρώπης. Διάφορα κείμενα υιοθετήθηκαν από τον θεσμό, όπως η Διακήρυξη για την «[Υποδοχή των προσφύγων στην Ευρώπη](#)» (2015) και ψηφίσματα σχετικά με τα «[Ασυνόδευτα παιδιά πρόσφυγες: ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών](#)» (2018) και τις «[Περιφερειακές και μειονοτικές γλώσσες στην Ευρώπη σήμερα](#)» (2017). Περισσότερα κείμενα αναφοράς δημοσιεύονται [εδώ](#).

Τα Ηνωμένα Έθνη (ΟΗΕ) συμφώνησαν, με τη σειρά τους, στο πρώτο [Παγκόσμιο Σύμφωνο για την ασφαλή, ομαλή και τακτική μετανάστευση](#) με στόχο να εξεταστούν

όλες οι διαστάσεις της διεθνούς μετανάστευσης με ολιστικό και ολοκληρωμένο τρόπο τον Ιούλιο του 2018. Με αυτήν τη σύμβαση και ακολουθώντας μια προσέγγιση στο επίπεδο του συνόλου της κυβέρνησης προκειμένου να διασφαλιστεί η συνοχή των οριζόντιων και κάθετων πολιτικών σε όλους τους τομείς και τα επίπεδα της **κυβέρνησης**, τα Κράτη Μέλη αναμένουν τη δημιουργία συνθηκών που θα επιτρέπουν στους πρόσφυγες να εμπλουτίσουν τις κοινωνίες και θα διευκολύνουν τη συμβολή τους στη βιώσιμη ανάπτυξη σε τοπικό, εθνικό, περιφερειακό και παγκόσμιο επίπεδο, αξιοποιώντας τις δυνατότητες της μετανάστευσης για την εκπλήρωση της [Ατζέντας 2030 και των Στόχων της για Βιώσιμη Ανάπτυξη](#).

Η εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες θεωρείται σημαντικός παράγοντας για τη συμμετοχή και ένταξη στην κοινωνία. Σε αυτό το πλαίσιο, τόσο η [Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες](#) των Ηνωμένων Εθνών (UNCRPD) όσο και η [Στρατηγική για την αναπηρία 2017-2023 του Συμβουλίου της Ευρώπης](#) εξετάζουν την ισότητα και την εξίσωση των ευκαιριών για τα άτομα με αναπηρίες. Το άρθρο 5 της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών (UNCRPD) απαιτεί από τα κράτη την υιοθέτηση θετικών μέτρων που στοχεύουν στη διασφάλιση της ισότητας σε σχέση με τα ουσιαστικά δικαιώματα που υιοθετήθηκαν στην εν λόγω Σύμβαση.

Οι προκλήσεις σε σχέση με τη μετανάστευση, την αναπηρία και την ένταξη χαρακτηρίζονται από πολυπλοκότητα. Οι ευρωπαϊκές περιφερειακές και τοπικές αρχές παίζουν θεμελιώδη ρόλο στην προαγωγή της ενσωμάτωσης μεταναστών και προσφύγων, συμβάλλοντας στην κοινωνική και οικονομική ένταξή τους και την ένταξή τους με την ιδιότητα του πολίτη. Ωστόσο, η ηγεσία της ΕΕ και οι εθνικές κυβερνήσεις πρέπει να κάνουν το πολυεπίπεδο σύστημα διακυβέρνησης του μεταναστευτικού ζητήματος να λειτουργήσει και να ενισχύσουν την υποστήριξή τους στις περιφερειακές και τοπικές αρχές ώστε εκείνες να αναλάβουν τον θεμελιώδη ρόλο τους για την ενσωμάτωση των νέων αφίξεων και τη δημιουργία κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς προκειμένου να αποκομίσουν τα οφέλη της πολυμορφίας και να αναπτύξουν συνεκτικές κοινωνίες.

Άρθρο 13

«Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να κυκλοφορεί ελεύθερα και να εκλέγει τον τόπο διαμονής του στο εσωτερικό ενός κράτους.

Κάθε άτομο έχει το δικαίωμα να εγκαταλείπει οποιαδήποτε χώρα, ακόμη και τη δική του, και να επιστρέψει στη χώρα του.»

Οικουμενική διακήρυξη των δικαιωμάτων του ανθρώπου

Παραπομπές (μέσω υπερσυνδέσμων)

Οι παραπομπές παρατίθενται ως αναφέρονται στο έγγραφο

Το [ΕΑΑ-Εργαλείο Αξιολόγησης Αναγκών](#) του AMiD

Οι τέσσερις [εκπαιδευτικές ενότητες του AMiD](#)

Οι τέσσερις [εθνικές εκθέσεις και η διακρατική έκθεση του AMiD](#).

[Οδηγία 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου](#)

[Οριζόντια και κάθετη ενίσχυση στην Παγκόσμια Διακυβέρνηση για το Κλίμα από τον Martin Janicke](#)

[Μοντέλο πλειονομερούς διακυβέρνησης](#)

[Εγχειρίδιο για την Πολυεπίπεδη Αστική Διακυβέρνηση στην Ευρώπη](#)

[Πρόγραμμα «Integra», περιοχή της Μούρθια \(Ισπανία\)](#)

[Δεύτερη γλώσσα και διαπολιτισμική μεσολάβηση, περιφέρεια της Εμίλια Ρομάνια \(Ιταλία\)](#)

[Σχέδιο Δράσης για την καταπολέμηση του ρατσισμού και των διακρίσεων 2018-2020, Βρυξέλλες \(Βέλγιο\).](#)

[Περιγραφή προγράμματος «Παροχή υποστήριξης για την επαρκή και βιώσιμη στέγαση των Ρομά στο Odžaci»](#)

Νέα [«Παροχή υποστήριξης για την επαρκή και βιώσιμη στέγαση των Ρομά στο Odžaci - Κάθε Ρομά θα έχει ένα σπίτι».](#)

[Ευρωπαϊκή Ατζέντα για τη Μετανάστευση](#)

[Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 28 Ιουνίου 2018](#)

[για τη μεταρρύθμιση των κανόνων ασύλου της ΕΕ και την αντιμετώπιση του μεταναστευτικού ζητήματος \(2016\)](#)

Επιτροπή Περιφερειών: [Εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Ατζέντας για τη Μετανάστευση Κοινό Ευρωπαϊκό Σύστημα Ασύλου](#)

[Σχέδιο Δράσης για την ένταξη των υπηκόων τρίτων χωρών](#)

[«Υποδοχή των προσφύγων στην Ευρώπη» \(2015\)](#)

[«Ασυνόδευτα παιδιά πρόσφυγες: ο ρόλος και οι αρμοδιότητες των τοπικών και περιφερειακών αρχών» \(2018\)](#)

[«Περιφερειακές και μειονοτικές γλώσσες στην Ευρώπη σήμερα» \(2017\).](#)

Περισσότερα κείμενα αναφοράς για το ίδιο θέμα δημοσιεύονται [εδώ](#).

[Παγκόσμιο Σύμφωνο για την ασφαλή, ομαλή και τακτική μετανάστευση](#)

[Ατζέντα 2030 και οι Στόχοι της για Βιώσιμη Ανάπτυξη.](#)

[Σύμβαση για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρίες \(UNCRPD\)](#)

[Στρατηγική για την αναπηρία 2017-2023 του Συμβουλίου της Ευρώπης](#)

Στόχος του προγράμματος [AMiD-Πρόσβαση σε υπηρεσίες για μετανάστες με αναπηρίες](#) είναι να υποστηρίξει την αποτελεσματική διαχείριση της υποδοχής και ένταξης των αιτούντων άσυλο και των μεταναστών με αναπηρίες στην ΕΕ. Οι τοπικές αρχές είναι σημαντικός εταίρος στη σύμπραξη. Η Κομητεία Timis (Ρουμανία), η Περιοχή Värmland (Σουηδία) και η Comunitat Valenciana (Ισπανία) είχαν ενεργό ρόλο στην ΚΣΕ-Κοινή Συμβουλευτική Επιτροπή του AMiD. Η ΚΣΕ του AMiD συγκέντρωσε μέλη συμπράξεων, εκπροσώπους των ευρωπαϊκών περιφερειών και εξωτερικούς εμπειρογνώμονες παρόχων υπηρεσιών.

Partners

